

Barbara Żebrowska

Uniwersytet Jagielloński

W krainie dzieciństwa – nazwy krakowskich przedszkoli

Dawniej o wyborze przedszkola decydowała przede wszystkim jego lokalizacja – bliska miejscu zamieszkania. Każde przedszkole samorządowe miało swój numer i to on przede wszystkim odróżniał je od innych. Czasem można było spotkać placówki, nad którymi czuwał jakiś nadany im patron. Współcześnie można zauważyć tendencję polegającą na tym, że przedszkola, upodabniając się w pewien sposób do firm, zyskują nazwy mające na celu zachęcenie rodziców (a w pewnym stopniu również dzieci) do ich wyboru. Początkowo moda ta dotyczyła głównie niepublicznych, prywatnych przedszkoli, obecnie także publiczne placówki jej ulegają. Wiąże się to z rozwojem konsumpcji, charakterystycznym dla nowoczesnych cywilizacji [por. Nobis 2014: 458]. Kreatywność w doborze nazwy wspiera obecność konkurencji, dlatego opisywaną tendencję można zauważyć przeważanie w dużych miastach, takich jak np. Kraków¹. Niniejszy artykuł podejmuje próbę opisu współczesnych nazw przedszkoli, a inspiracją do jego napisania były przede wszystkim często spotykane na krakowskich ulicach reklamy niepublicznych przedszkoli o sympatycznych nazwach, wywołujących nostalgię z powodu tęsknoty za beztrudnym dzieciństwem. Materiału potrzebnego do analizy dostarczył Internet i znajdujące się w nim bazy przedszkoli, stworzone w celu ułatwienia rodzicom zapisania dzieci do określonej placówki (abcprzedszkola.pl, przedszkolak.pl, przedszkolowo.pl), system rekrutacji do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych FORMICO (krakow.formico.pl) oraz strony

1 Należy dodać, że tendencja ta dotyczy również mniejszych miejscowości, leżących w bliskim sąsiedztwie Krakowa, uważanych za tzw. noclegownie, czyli wsie i miasteczka, których mieszkańcy codziennie dojeżdżają do pracy podejmowanej w dużej aglomeracji miejskiej.

poszczególnych przedszkoli. Zebrano 334 nazwy, w tym 185 nazw placówek publicznych (111 samorządowych) i 149 niepublicznych.

Pierwszą rzeczą, jaką trzeba wziąć pod uwagę, tworząc daną nazwę, jest uświadomienie sobie, do jakiej grupy społecznej należy odbiorca nazwy, czyli w tym przypadku rodzice i ich dzieci. Należy uwzględnić także cechy obiektu, któremu nadajemy nazwę, oraz właściwego mu środowiska [por. Nobis 2014: 457–458; Przybylska 2014: 232]. Płaszczyzna semantyczna nazwy umożliwia identyfikację oraz ma wyraźny wpływ na tworzenie pozytywnego nastawienia odbiorcy do desygnatu [por. Kubicka 2013: 62; Żebrowska 2017]. Do właściwego rozumienia i posługiwania się nazwą własną konieczna jest znajomość tzw. łańcucha komunikacyjnego. Jest on tworzony i odtwarzany każdorazowo w momencie poprawnego używania nazwy², a inicjowany aktem jej nadania, który jest arbitralną decyzją przypisania jednostkowej denotacji konkretnemu wyrażeniu językowemu [por. Rutkowski 2007: 20]. Pomimo że nazwy własne zwykle nie mają znaczenia leksykalnego, czyli treści pojęciowej, to na szerszym tle kulturowym i w komunikacji mogą być uwikłane w różnego rodzaju asocjacje i dzięki temu zyskiwać właściwości znaczeniowe, tzw. konotacje nazewnicze leksykalne³ [por. Bartmiński, red. 1988; Rutkowski 2007: 21, 23]. Nazwy własne, w wyniku konotacji wynikających z kojarzenia obiektu denotowanego z określonymi właściwościami, mogą stawać się więc nośnikami pewnych cech [por. Rutkowski 2007: 50, 53]. Zatem wybór odpowiednich słów składających się na nazwę jest dokonywany przede wszystkim ze względu na ich konotacje, a nie denotacje [por. Nobis 2014: 459]. Konotacja bywa łączona ze znaczeniem asocjacyjnym (które jest uzupełnieniem znaczenia leksykalnego) jednostki leksykalnej obejmującej niedefiniowane jego składniki. Bywa ono subiektywne, ponieważ każdy może mieć różne skojarzenia z danym leksemem (który sam w sobie jest nazwą neutralną) i zależą one od osobistych doświadczeń, wiedzy oraz wyznawanych wartości [por. Przybylska 2003: 182, 188–190; Kubicka 2013: 63–64; Żebrowska 2017].

Przyglądając się nazwom zarówno przedszkoli publicznych, jak i prywatnych, należy podjąć próbę umiejscowienia ich w chrematonimii⁴. Nazwy

2 Właściwe odczytanie i posługiwanie się daną nazwą jest możliwe tylko wtedy, gdy dany użytkownik języka zaobserwował, w jaki sposób wcześniej używali jej inni użytkownicy języka, lub gdy był sprawcą albo świadkiem aktu nadania nazwy [por. Rutkowski 2007: 22].

3 Konotacje tworzą zbiór, powszechnych właściwości i sądów na temat denotatu danej nazwy, utrwalonych w świadomości społecznej [por. Rutkowski 2012; Żebrowska 2017].

4 Warunkiem zaistnienia chrematonimu w akcie nazewniczym jest społeczna i kulturowa funkcjonalność, która towarzyszyć mu będzie w złożonym, ale schematycznym użyciu językowym. Ponadto często podkreśla się społeczną funkcję chrematonimów. Pozwala ona

te są chrematonimami użytkowymi, podobnie jak wszystkie nazwy własne, będące językowym dowodem ludzkiej aktywności w obszarach kulturowych życia publicznego (tj. przestrzeni: społecznej, kulturalnej, gospodarczej, artystycznej, edukacyjnej, naukowej, religijnej itp.⁵) Należy dodać, że „chrematonimy użytkowe tworzą dynamiczne systemy onimiczne, funkcjonujące w warstwie *parole* języka jako wyrażenia «nazewnictwa uzualnego»” [Gąłkowski 2011: 51]. W takim rozumieniu chrematonim spełnia funkcję użytkowego zawiadomienia w obiegu publicznym i społecznym, które odwołuje się do kodu przestrzeni kulturowej i wzbogaca go o jednostkę językową z określonym odniesieniem onomastycznym i dyskursywnym [por. Gąłkowski 2011: 51]. Chrematonimię użytkową dzieli Gąłkowski na trzy grupy: marketingową⁶, społecznościową i ideacyjną⁷. Pierwsza zawiera nazwy firm i produktów (w tym usług), druga – nazwy zrzeszeń i organizacji, natomiast trzecia – nazwy przedsięwzięć kulturowych. Chrematonimy użytkowe są efektem procesów językowych wynikających z potrzeb nazewniczych współczesnego świata (w niektórych przypadkach ich kulturowo-użytkowy charakter wynika z dłuższej ciągłości historycznej). Każda z trzech wymienionych powyżej klas wyróżnia się określonymi cechami dystynktywnymi. Mimo to pozostają one we wzajemnych zależnościach⁸, mają pewne upodobnienia (zwłaszcza chrematonimia społecznościowa i ideacyjna) oraz strefy przejściowe, którymi są chrematonimia ideacyjno-społecznościowa i społecznościowo-mar-

na umiejscowienie znacznej ich liczby pośród użytkowych elementów języka, ponieważ korzysta się z nich w komunikacji społecznej [por. Gąłkowski 2011: 10].

5 Te przestrzenie są przepełnione nazwami obiektów, organizacji, instytucji i wszystkich przedsięwzięć kierujących przejawami funkcjonowania człowieka w nowoczesnej cywilizacji [por. Gąłkowski 2011: 51].

6 Kategoria chrematonimii marketingowej odpowiada rozwiniętej i utrwalonej teorii firmo-nimów [por. Gąłkowski 2011: 52].

7 W skład chrematonimii społecznej i ideacyjnej wchodzi socjoideonimy, nazywające rzeczywistości kulturowe, które obserwować możemy w działaniach społecznych jako nazwy zrzeszeń i organizacji (sformalizowanych grup) oraz jako nazwy przedsięwzięć należących do sfery kultury [por. Gąłkowski 2011: 52–53].

8 Wypada podkreślić, że żadna z kategorii chrematonimii użytkowej nie pełni funkcji nadrzędnej. Wydawać się może, że chrematonimia marketingowa dominuje pod względem ilościowym i komunikacyjnym (stąd też wynika zapewne szczególne zainteresowanie nią onomastów) nad pozostałymi dwoma grupami, które w pewnym stopniu korzystają z wypracowanych w marketingowych działaniach nazewniczych narzędzi. Jednak tworzą odrębny zestaw kryteriów klasyfikacyjnych i z dyskursywnego punktu widzenia charakteryzują się większą intencją informacyjną, która czyni je „mikrotekstami”, przemawiającymi, za pomocą przekazu dyskryptywnego lub kodowanego, na temat nazywanej rzeczywistości [por. Gąłkowski 2011: 52–53, 120].

ketingowa. Do tej ostatniej należy zaliczyć nazwy obiektów użyteczności publicznej, wykazujących znamiona działań ekonomicznych, ale jednocześnie mających cele społecznościowe, np.: nazwy akademików, internatów, domów dziecka, domów opieki społecznej, szpitali, szkół, muzeów, teatrów, klubów sportowych itp. [por. Gałkowski 2011: 119–120]. Zatem nazwy przedszkoli zdają się należeć właśnie do kategorii chrematonimów marketingowo-społecznościowych, ponieważ nie tylko nazywają pewne obiekty, ale również mają zdolność przywoływania określonych znaczeń. Przez to pełnią funkcję informacyjną powiązaną z funkcją reklamy, realizowaną poprzez elementy, które mają wywołać odpowiednie skojarzenia i emocje u odbiorcy. Nazwy te oprócz informowania, bawią, zaskakują wielością znaczeń i konotacji, a przede wszystkim budzą pożądane uczucia [por. Przybylska 1992: 140; 1996: 123; Szelewski 2004: 165].

Struktura nazw należących do chrematonimii użytkowej jest najczęściej dwuelementowa. Składają się one bowiem z części informującej oraz identyfikacyjno-dyferencyjnej⁹. Pierwsza część jest zazwyczaj wyrażeniem syntaktycznym mającym wyraźną semantykę, druga to na ogół pojedynczy wyraz, który pełni funkcję wyróżniającą nominowaną jednostkę spośród innych, podobnych do siebie [por. Szelewski 2004: 165; Nobis 2014: 458]. Renata Przybylska określa tę drugą, krótszą jako „nazwę właściwą”, ponieważ jest ona w zasadzie symbolem danej firmy [por. Przybylska 1992: 138; 1996: 115]. Zauważa również, że tak naprawdę firma, żeby zaistnieć, musi mieć pełną nazwę (np. *Bieszczadzkie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego, Sklep Wielobranżowy, Fabryka Maszyn*) [Przybylska 1996: 116], natomiast nie musi mieć krótszej „nazwy właściwej”. Oficjalna i pełna nazwa powinna zawierać informacje o działalności firmy i oferowanych usługach¹⁰. Z powodu swojej kreatywności to „nazwa właściwa” może być prawnie zastrzeżona, ponieważ jest niematerialnym kapitałem firmy [por. Przybylska 1992: 139]. Ponadto Przybylska wspomina o tendencji nadawania każdemu przedsiębiorstwu niepowtarzalnego własnego „imienia”, będącego znakiem firmy. Tendencja ta spowodowała, że długa, oficjalna i wieloskładnikowa nazwa przestała być tak istotna i w reklamach, ogłoszeniach i na szyldach zaczęto eksponować wyłącznie „nazwę właściwą” [por. Przybylska 1992: 139; 1996: 116]. Był to również

9 Nazwy przedszkoli pełnią funkcje: identyfikacyjno-dyferencyjną, informacyjną (gdy w ich strukturze jest informacja na temat nazywanego obiektu) i emocjonalną, którą nazywa się również funkcją reklamowania [por. Kułakowska 2012: 303; Sujkowska-Sobisz 2012: 256; Żebrowska 2017].

10 Oczywiście „nazwa właściwa” także może wносить tę informację, np. poprzez wywoływane skojarzenia [Przybylska 1992a: 139].

językowy wyraz wychodzenia z panującej do niedawna [tj. do 1989 roku – B.Ż.] powszechnej anonimowości, dążenia do wyróżnienia się z tł. I tak np. przejście sklepu dotąd państwowego w prywatne ręce objawia się przede wszystkim w ochrzczeniu go jakąś nową nazwą, nieraz bardzo fantazyjną. [Przybylska 1992: 139]¹¹

Podobny mechanizm ma obecnie miejsce w odniesieniu do nazw przedszkoli (zwłaszcza niepublicznych). Na szyldach „zdobiących” Kraków rzucają się w oczy przede wszystkim „nazwy właściwe”, a z nazw oficjalnych często się rezygnuje.

Małgorzata Kułakowska, analizując nazwy przedszkoli na Podkarpaciu, zauważa, że przedszkola publiczne, prywatne i katolickie różnią się pod względem nazw. Wynika to z tego, że oprócz opieki nad dziećmi mają dodatkowe cele, a co za tym idzie, ich nazwy pełnią odmienne funkcje (zależnie od ich funkcji w społeczeństwie). Stąd autorka w swoim opracowaniu wprowadza wyraźny podział na nazwy przedszkoli publicznych, prywatnych i katolickich [Kułakowska 2012: 304]. Korzystając z propozycji podzielenia nazw szkół na ergonimy komercyjne i niekomercyjne autorstwa Macieja Szelewskiego [2004], za ergonimy komercyjne Kułakowska uznaje nazwy przedszkoli prywatnych, ponieważ sądzi, że ich głównym zadaniem jest (podobnie jak przedsiębiorstw i firm) wypracowanie zysku. Nazwy pozostałych przedszkoli, czyli publicznych, uważa za ergonimy niekomercyjne [por. Kułakowska 2012: 302–303]¹². Podział ten budzi jednak pewne wątpliwości, ponieważ można zauważyć, że przedszkola samorządowe, a więc publiczne, obecnie także posiadają krótkie, symboliczne „nazwy właściwe” (np. *Samorządowe Przedszkole nr 129 „Skrzaty”*¹³, *Samorządowe Przedszkole nr 185 „Słoneczko”*, *Samorządowe Przedszkole nr 107 „Słoneczne Nutki”*). Owszem, większość placówek publicznych pozostaje przy, można rzec, tradycyjnej nazwie oficjalnej i numerze (ewentualnie patronie), ale można przypuszczać, że na wzór przedszkoli niepublicznych

11 Warto dodać, że zdaniem Przybylskiej głównej przyczyną wychodzenia z obiegu wieloskładnikowych nazw oficjalnych w drugiej połowie lat 90. należy upatrywać w ich niefunkcjonalności w dobie szybkiego obiegu informacji, a proces zastępowania ich symbolami jest wynikiem tendencji do skrótu językowego, charakterystycznego dla współczesnej polszczyzny [por. Przybylska 1996: 117].

12 Kułakowska zaznacza, że klasyfikacja ta nie pokrywa się z administracyjnym podziałem na przedszkola publiczne, czyli prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego, i niepubliczne, czyli pozostałe, z których nie wszystkie są nastawione na wypracowanie zysku. Ma tu na myśli zwłaszcza przedszkola wyznaniowe, prowadzone np. przez siostry zakonne [por. Kułakowska 2012: 302–303].

13 We wszystkich przytoczonych przykładach nazw zachowano oryginalną pisownię.

przedszkolom publicznym nadawane są krótkie i miło kojarzące się nazwy. W ich przypadku taka nazwa nie pełni funkcji czysto reklamowej i komercyjnej, ale przede wszystkim identyfikacyjną. Można pokusić się o stwierdzenie, że „nazwa właściwa” w pewien sposób „oswaja” nieprzyjazną, długą, oficjalną nazwę i numer. Czyni przedszkole bardziej przyjaznym dla dzieci i świadczy o tym, że to one są w tym miejscu najważniejsze. Ta obserwacja wydaje się kluczowa dla analizy współczesnych nazw przedszkoli.

Dla porządku należy w tym miejscu przeanalizować schemat oficjalnych nazw przedszkoli zarówno publicznych, jak i prywatnych. Słuszne są ustalenia Kułakowskiej [2012: 305], że nazwy placówek publicznych najczęściej realizują schemat:

Część informacyjna: rzeczownik *Przedszkole* + przymiotnik określający charakter placówki;

Część identyfikacyjno-dyferencyjna: *nr* + liczebnik główny + *w* + nazwa miejscowości.

Struktura ta ulega różnym modyfikacjom, takim jak: zmiana szyku rzeczownika i przymiotnika określającego, brak przymiotnika określającego, brak liczebnika głównego i numeru oraz brak elementu lokalizującego. Ostatnią z wymienionych modyfikacji można zauważyć w nazwach przedszkoli w Krakowie (a także w innych dużych miastach) – żadna z nich nie zawiera informacji o miejscowości [por. Kułakowska 2012: 305]. Istotne jest, że te stosunkowo liczne modyfikacje świadczą o braku wyrazistego wzorca nazwy przedszkola publicznego, ponieważ nazwy te są tworzone przez urzędników samorządowych, a każdy samorząd kieruje się subiektywnym odczuciem normy w tym zakresie. Można zauważyć, że na terenie jednej jednostki administracyjnej wszystkie nazwy przedszkoli publicznych realizują ten sam schemat [por. Kułakowska 2012: 305]. W Krakowie przedstawia się on następująco:

Część informacyjna: przymiotnik *Samorządowe* + rzeczownik *Przedszkole*;

Część identyfikacyjno-dyferencyjna: *nr* + liczebnik główny¹⁴. [Por. Kułakowska 2012: 305]

14 Bywa, że do nazwy przedszkola są dodawane jeszcze inne dodatkowe elementy informujące, np. o oddziałach integracyjnych w przedszkolu (*Samorządowe Przedszkole nr 182 z Oddziałami Integracyjnymi „Przy Źródleku”*, *Samorządowe Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 28 „Na Tęczowym Wzgórzu”*). Zdarzają się także nieliczne wyjątki – przedszkola, których nazwy nie są oparte na powyższym „krakowskim” schemacie, np. *Przedszkole Publiczne nr 42 Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej*.

Powyższy schemat może być rozszerzony o elementy fakultatywne. Jednym z nich jest nazwa patrona (*patrocinium*) [por. Kowalik 2010: 351]. W Krakowie ma ją 27 przedszkoli samorządowych, por.: *Samorządowe Przedszkole nr 1 im. Stanisława Wyspiańskiego*, *Samorządowe Przedszkole nr 6 im. Henryka Jordana*, *Samorządowe Przedszkole nr 10 im. Jana Pawła II*, *Samorządowe Przedszkole nr 11 im. Misia Uszatka*, *Samorządowe Przedszkole nr 32 im. L.J. Kerna*, *Samorządowe Przedszkole nr 36 im. Żaczka Krakowskiego*, *Samorządowe Przedszkole nr 45 im. Kubusia Puchatka*, *Samorządowe Przedszkole nr 46 im. Carla Orffa*, *Samorządowe Przedszkole nr 90 im. Świętego Mikołaja*, *Samorządowe Przedszkole nr 93 im. Juliana Tuwima*, *Samorządowe Przedszkole nr 94 im. Janka Muzykanta*, *Samorządowe Przedszkole nr 95 im. Kornela Makuszyńskiego*, *Samorządowe Przedszkole nr 97 im. Jana Brzechwy*, *Samorządowe Przedszkole nr 104 im. Małego Księcia*, *Samorządowe Przedszkole nr 110 im. Marii Kownackiej*, *Samorządowe Przedszkole nr 112 im. Lucyny Krzemienieckiej*, *Samorządowe Przedszkole nr 114 im. Hansa Christiana Andersena*, *Samorządowe Przedszkole nr 119 im. Jana Brzechwy*, *Samorządowe Przedszkole nr 127 im. Koszałka Opalka*, *Samorządowe Przedszkole nr 133 im. o. Leona Knabita Osb*, *Samorządowe Przedszkole nr 135 im. Księcia Kraka*, *Samorządowe Przedszkole nr 140 im. Krasnala Halabaty*, *Samorządowe Przedszkole nr 154 im. Janusza Korczaka*, *Samorządowe Przedszkole nr 162 im. Wawelskiego Smoka*, *Samorządowe Przedszkole nr 163 im. Heleny Bechlerowej*, *Samorządowe Przedszkole nr 176 im. Marii Konopnickiej*, *Samorządowe Przedszkole nr 177 im. Czesława Janczarskiego*.

Można mówić o wychowawczym aspekcie funkcji informacyjnej takiej nazwy, ponieważ nadanie przedszkolu nazwy określonej osoby czy postaci wskazuje na reprezentowane przez nią postawy i wartości [por. Kułakowska 2012: 305]. Zatem przedszkola prowadzone przez siostry zakonne będą miały w nazwie świętego (będącego czasem równocześnie patronem zgromadzenia), błogosławionego lub sługę Bożego, natomiast patronem innych przedszkoli będą znane i zasłużone (przede wszystkim dla dzieci) osoby: pedagodzy, twórcy dla dzieci czy znani przyjaciele dzieci. Patronują również postaci z literatury dziecięcej, a nawet legendarny Smok Wawelski (o nazwach odwołujących się do Krakowa będzie mowa w dalszej części artykułu).

Jak już wspomiano, bywa, że schemat nazwy przedszkoli publicznych uzupełniany jest o „nazwę właściwą”, por. *Samorządowe Przedszkole nr 5 „Słoneczna Kraina Smoka Wawelskiego”*, *Samorządowe Przedszkole nr 22 „Tajemniczy Ogród”*, *Samorządowe Przedszkole nr 28 „Na Tęczowym Wzgórzu”*, *Samorządowe Przedszkole nr 38 „Akademia Zielonego Misia”*, *Samorządowe Przedszkole nr 57 „Kraina Małych Artystów”*, *Samorządowe Przedszkole*

nr 61 „Pod Wawelem”, Samorządowe Przedszkole nr 65 „Perelka”, Samorządowe Przedszkole nr 71 „Pod Kasztanami”, Samorządowe Przedszkole nr 78 „Leśne Skrzaty”, Samorządowe Przedszkole nr 87 „Lajkonik”, Samorządowe Przedszkole nr 88 „Wesołe ósemki”, Samorządowe Przedszkole nr 91 „Promycek”, Samorządowe Przedszkole nr 96 „Pod Świerkami”, Samorządowe Przedszkole nr 105 „Smoczy Ogródek”, Samorządowe Przedszkole nr 107 „Słoneczne Nutki”, Samorządowe Przedszkole nr 108 „Kraina Tęczy”, Samorządowe Przedszkole nr 111 „Pod Modrzewiem”, Samorządowe Przedszkole nr 113 „Przyjaciele Wawelskiego Smoka”, Samorządowe Przedszkole nr 115 „Wesoła Kraina Twórczości”, Samorządowe Przedszkole nr 123 „Tęczowa Akademia Przedszkolaka”, Samorządowe Przedszkole nr 124 „Dębinka”, Samorządowe Przedszkole nr 129 „Skrzaty”, Samorządowe Przedszkole nr 131 „Stokrotka”, Samorządowe Przedszkole nr 142 „Dziecięca Arka”, Samorządowe Przedszkole nr 145 „Dolina Tęczy”, Samorządowe Przedszkole nr 151 „Na Krakowską Nutę”, Samorządowe Przedszkole nr 152 „Akademia Dziecięcej Twórczości”, Samorządowe Przedszkole nr 182 „Przy Źródelku”, Samorządowe Przedszkole nr 185 „Słoneczko”, Samorządowe Przedszkole nr 187 „Pod Lipami”.

Jak widać, tendencja ta wśród przedszkoli publicznych jest obecnie w Krakowie dość rozpowszechniona – na 111¹⁵ przedszkoli samorządowych aż 30 ma „nazwę właściwą”. Biorąc pod uwagę wszystkie elementy, które mogą pojawić się w nazwie przedszkoli publicznych w Krakowie, schemat nazwy przedstawiałby się następująco:

Część informacyjna: przymiotnik *Samorządowe* + rzeczownik *Przedszkole* + przymiotnik określający charakter placówki (*specjalne/z oddziałami integracyjnymi*);

Część identyfikacyjno-dyferencyjna: *nr* + liczebnik główny + nazwa patrona/ nazwa właściwa. [Por. Kowalik 2010: 355; Kułakowska 2012: 305]

Nazwy krakowskich przedszkoli wyznaniowych, które są zarówno przedszkolami publicznymi, jak i prywatnymi, są bardziej zróżnicowane niż nazwy przedszkoli samorządowych. Można wyróżnić w nich pewne stałe elementy, ale jest ich mniej (podobnie zresztą przedstawiają się nazwy „świeckich” przed-

15 W niniejszym opracowaniu nie są brane pod uwagę liczne w Krakowie oddziały przedszkolne funkcjonujące przy szkołach. Przemawia za tym ich niesamodzielność, uwidaczniana w schemacie nazwy, który ogranicza się do wzoru: rzeczownik *oddział* + przymiotnik *przedszkolny* + *przy* + nazwa szkoły.

szkole niepublicznych). Pierwszym obligatoryjnym składnikiem nazwy jest rzeczownik *przedszkole*. Drugi stanowią określenia wskazujące na wyznaniowy charakter placówki. Są to:

- a) przymiotnik w części informacyjnej, np. *katolicki, parafialny, diecezjalny* (wśród nazw przedszkoli krakowskich pojawiają się tylko dwie takie nazwy: *Przedszkole Katolickiego Centrum Edukacyjnego Caritas Archidiecezji Krakowskiej* oraz *Przedszkole Parafialne nr 188 Parafii Miłosierdzia Bożego*);
- b) nazwa podmiotu administrującego placówką (w zebranych materiale nazwy wskazują na 13 zgromadzeń zakonnych prowadzących przedszkola w Krakowie);
- c) hagonim (*Przedszkole Niepubliczne im.¹⁶ Matki Anny Kaworek*). [Por. Kułakowska 2012: 306–308]

Nazwy przedszkoli wyznaniowych są motywowane religijnie, wyżej wymienione elementy pełnią przede wszystkim funkcję informacyjną – mówią o wyznaniowym charakterze placówki. Hagonimy mają dodatkowo funkcję ideologiczną i wychowawczą, jak już wspomniano, postawy patronów są wzorami do naśladowania. Należy dodać, że powierzenie przedszkola opiece świętego jest także próbą komunikacji ze sferą sacrum, która ma realnie zapewniać wstawiennictwo u Boga [por. Kułakowska 2012: 306–308]. Na stronie internetowej *Niepublicznego Przedszkola Matki Bożej Brzemiennej* (prowadzonego przez świeckich katolików niezwiązanych z żadną instytucją kościelną) możemy przeczytać, że jego nazwa to nawet „votum wdzięczności za nasze rodzone dzieci” (www.przedszkole-narwik.pl). O wyborze przedszkola wyznaniowego decyduje przywiązanie rodziców do wartości reprezentowanych przez placówkę oraz zgromadzenie zakonne (lub instytucja kościelna), które ją prowadzi, a także charyzmat danego świętego patrona,

16 W nazwach przedszkoli często pojawia się świecki sposób wprowadzania nazwy patrona, czyli skrótem *im.* (imienia), zamiast *pw.* (pod wezwaniem). Zdaniem Kułakowskiej takie mieszanie porządków świeckiego i religijnego, wynika z odniesień do świeckich wzorów nazw pamiątkowych przedszkoli (por. s. 6). Tworzy jednak pewien dysonans, ponieważ hagonimy w nazwach instytucji mają dla wierzących funkcję religijną, tzn. oddają obiekt opiece świętego. Można przypuszczać, że skrót *pw.* zdawałby się w tym miejscu właściwszy [por. Kułakowska 2012: 307].

por.: *Niepubliczne Przedszkole im. św. Virginii C. B. Zgromadzenia Sióstr Córek Naszej Pani z Góry Kalwarii, Niepubliczne Przedszkole Matki Bożej Brzemiennej, Niepubliczne Przedszkole przy Zgromadzeniu Sióstr Franciszkanek od św. Klary, Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Felicjanek, Przedszkole Niepubliczne im. Matki Anny Kaworek, Przedszkole nr 2 Sióstr Miłosierdzia, Przedszkole nr 3 Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego im. bł. Ojca Gwidona, Przedszkole nr 17 Sióstr Służebniczek NMP NP, Przedszkole nr 7 Sióstr Serafitek, Przedszkole nr 18 Sióstr Serafitek, Przedszkole nr 26 Sióstr Serafitek, Przedszkole nr 34 Sióstr Nazaretanek im. Najświętszej Rodziny, Przedszkole nr 40 Zgromadzenia Córek Bożej Miłości im. Jana Pawła II, Przedszkole nr 41 Sióstr Augustianek pw. Aniołów Stróżów, Przedszkole Publiczne im. bł. Edmunda Bojanowskiego Zgromadzenia Sióstr Służebniczek BDNP, Przedszkole Publiczne nr 15 Zgromadzenia Sióstr Felicjanek, Przedszkole Publiczne nr 42 Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej, Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Duszy Chrystusa Pana, Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Sercanek.*

Jak zauważa Kułakowska, przedszkolom niepublicznym brak wyraźnego wzorca, który przejawiałby się we wszystkich ich nazwach. Spowodowane jest to tym, że nie zawsze występuje w nich określenie *przedszkole prywatne/niepubliczne*. Czasem nazwa ogranicza się wyłącznie do „nazwy właściwej”, co uniemożliwia wydzielenie jej części informacyjnej, a co za tym idzie, zbliża ją do firmonimów i chrematonimii marketingowej [por. Kułakowska 2012: 308].

Dla niniejszego opracowania kluczowe jest pochylenie się nad „nazwami właściwymi” przedszkoli (bez względu, który rodzaj placówki reprezentują), ponieważ wydają się one najciekawsze¹⁷ ze względu na ich funkcję emocjonalną (wybór słów nazwy jest podyktowany przypisywanymi im konotacjami). Poza tym, jak już zaznaczono, tendencja nadawania przedszkolom „nazw właściwych” dotyczy obecnie nie tylko nastawionych na zysk przedszkoli prywatnych, ale również placówek publicznych.

Nazwy pełniące funkcję reklamową realizują strategię polegającą na wbudowaniu elementu wartościującego w strukturę znaczeniową jednostek identyfikacyjnych. Umożliwiają to pozytywne asocjacje. Ich schemat percepcyjny opiera się na kategorii waloryzującej: *dobry bo...* [por. Kułakowska 2012: 309]. Kułakowska [2012: 309–310] wskazuje następujące schematy asocjacyjne nazw przedszkoli:

17 Z tego powodu zdecydowano się dołączyć do artykułu aneks zawierający wszystkie „nazwy właściwe” krakowskich przedszkoli.

- 1) Przedszkole jest dobre, bo jest to bezpieczne/szczęśliwe miejsce;
- 2) Przedszkole jest dobre, bo wychowuje szczęśliwe dzieci;
- 3) Przedszkole jest dobre, bo wychowuje mądre/twórcze¹⁸ dzieci.

Powyższe schematy są realizowane poprzez nazwy motywowane różnymi elementami związanymi z dzieckiem i jego światem. Dlatego możemy odnaleźć w tych nazwach nie tylko bohaterów baśni, legend i kreskówek, ale również wszystko, z czym powinno się stykać dziecko (zabawy dziecięce, twórczość dziecięca i to, co jest dziecku bliskie). „Nazwy właściwe” przedszkoli przenoszą przedszkolaków i ich rodziców do krainy beztroskiej i przyjaznej. Podejmując próbę klasyfikacji, należy wydobyć właśnie te elementy, które w zamyśle twórców charakteryzują szczęśliwe dzieciństwo [por. Nobis 2014: 460].

Bardzo liczną grupę stanowią nazwy, które określają przedszkole jako przyjazne dziecku miejsce. Pojawiają się tu określenia miejsc lub przestrzeni archetypowych, wywołujących wyobrażenia o dzieciństwie [Kułakowska 2012: 309]. Do tych miejsc należą przede wszystkim: *kraina* (*Kraina Uśmiechu*, *Słonecznikowa Kraina*), *dolina* (*Tęczowa*¹⁹ *Dolina*), *ogród/ogródek* (*Tajemniczy Ogród*²⁰, *Smoczy Ogródek*), *chatka* (*Chatka Małolatka*, *Chatka Niedźwiadka*, *Chatka Puchatka*²¹) i *domek* (*Kasztanowy Domek*). Ponadto nazwy krakowskich przedszkoli uzupełniają repertuar przyjaznej i bezpiecznej przestrzeni o: *gniazdo* (*Bocianie Gniazdko*²²), *dwór* (*Mały Dworek*), *kąt* (*Kącik Świata*), *zakątek* (*Karmelkowy Zakątek*, *Wesoły Zakątek*), *pole* (*Marchewkowe Pole*²³),

18 Biorąc pod uwagę istnienie nazw, które sugerują artystyczny profil przedszkola, np. *Kraina Małych Artystów*, *Wesoła Kraina Twórczości* itp., wydaje się konieczne uzupełnienie tego schematu asocjacji przymiotnikiem *twórcze*. Innymi słowy, nazwa wskazuje na to, że przedszkole wspiera i rozwija kreatywność dziecka.

19 Przymiotnik *tęczowy* jest metaforycznym określeniem przymiotnika *szczęśliwy* [Kułakowska 2012: 309].

20 Dla porządku należy dodać, że nazwa bezpośrednio odnosi się do tytułu powieści (zaliczanej do klasyki literatury dla dzieci) autorstwa Frances Hodgson Burnett.

21 Nazwy te wykorzystują także pewną grę słów, polegającą na podobieństwie brzmieniowym wyrazów. Oczywiście nie sposób nie zauważyć odwołania do drugiej części przygód Kubusia Puchatka pt. *Chatka Puchatka* autorstwa Alana A. Milne'a. Wiele nazw przedszkoli wykorzystuje bohaterów książek i filmów o Kubusiu Puchatku, np. *Samorządowe Przedszkole nr 45 im. Kubusia Puchatka*, *Kubuś*, *Wesołe Tygryski*, *Brykające Tygrysy*, *Kangurkowe Przedszkole*.

22 Nazwa ta jest szczególnie interesująca, jeśli weźmie się pod uwagę ludową wiarę w to, że bocian przynosi dzieci.

23 Nazwa *Marchewkowe Pole* przywołuje na myśl popularną niegdyś animowaną ekranizację (1984–1989) powieści dla dzieci autorstwa Kornela Makuszyńskiego pt. *O dwóch takich*,

wzgórze (*Słoneczne Wzgórze*), wyspę (*Zielona Wyspa*), planetę (*Zaczarowana Planeta*), a nawet galaktykę (*Galaktyka Dzieci*). Przestrzenią zapewniającą schronienie jest również *arka*, stąd nazwa *Arka Noego* motywowana biblijną opowieścią (lubianą przez dzieci choćby ze względu na obecność zwierząt), a także nawiązująca do niegdyś bardzo popularnego zespołu dziecięcego. Pewną modyfikacją tej nazwy jest *Dziecięca Arka*, która prawdopodobnie ma taką samą, biblijną motywację.

Pojawiają się również nazwy budowane na wzór prawdziwych toponimów: *Bajkowo*, *Guzikowo*, *Malutkowo*, *Motyłowo*, *Stacykowo*²⁴, *Tuptusiowo* czy *Bajlandia* [por. Kułakowska 2012: 309], oraz liczne nazwy odnoszące się do lokalizacji przedszkola. Chodzi tu o nazwy pełniące funkcję topograficznej lokalizacji [por. Nobis 2014], np.: *Pod Gwiazdkami*, *Pod Kasztanami*, *Pod Lipami*, *Pod Magnolią*, *Pod Modrzewiem*, *Pod Niebieskim Motylem*, *Pod Świerkami*, *Przy Źródelku*, a w szczególności odnoszące się do legend i historii Krakowa, a nawet jego topografii: *Pod Wawelem*, *Podwawelskie Smyki*, *Dębinka*²⁵, *Na Piaskach*²⁶. Takie nazwy zdają się w pewien sposób kształtować patriotyzm lokalny. Ciekawą nazwą jest także *Pepuś Świata*, który sugeruje wyjątkowość i ważność przedszkola. Związek frazeologiczny *pępek świata* znaczy ‘kogoś, kto uważa się lub jest uważany za kogoś najważniejszego; coś uważane za najważniejsze’ [por. SJPDun; WSJP]. Oczywiście w odniesieniu do przedszkola brak możliwego zabarwienia pejoratywnego, co potwierdza zastosowanie formy deminutywnej.

Kułakowska zauważa, że schemat asocjacyjny *przedszkole jest dobre, bo wychowuje szczęśliwe dzieci* realizują przede wszystkim apelatywy będące nazwami postaci i przedmiotów symbolizujących pożądane cechy, np. *Promyczek* i *Źródło/Źródelko* (symbolizujące wiedzę), *Stokrotka* (symbolizująca radość), *Ziarenko* (symbolizujące szybki rozwój), a także nazwy będące nazwami bohaterów bajek (*Akademia Jasia i Małgosi*, *Skrzaty*) legend (*Słoneczna Kraina Smoka Wawelskiego*), literatury dziecięcej (*Chatka Puchatka*, *Przedszkole Piotrusia Pana*, *Ptasie Radio*) i filmu (*Filemonki*, *Troskliwe Misie*, *Maja i Gucio*, *Pyza i ja*, *Smerfy*). Takie nazwy przywołują ogólne skojarzenia z dzieciństwem i nie zawsze wskazują na konkretne wartości [por. Kułakowska

co ukradli książyc. Jeden z czterech odcinków nosił tytuł *Marchewkowe pole*, tak samo jak pochodząca z niego piosenka wykonywana przez zespół Lady Pank, której popularność nie ograniczyła się wyłącznie do tego filmu.

24 Nazwa *Stacykowo* bezpośrednio odnosi się do serialu telewizyjnego dla dzieci o tym samym tytule.

25 Przedszkole *Dębinka* znajduje się na terenie Dąbia, czyli obszaru wchodzącego w skład dzielnicy Grzegórzki.

26 Przedszkole *Na Piaskach* położone jest na Piaskach Wielkich, należących do dzielnicy Podgórze Duchackie.

2012: 309–310; Nobis 2014]. Dodać należy, że ten schemat realizują również nazwy równobrzmiące ze zdrobniałymi formami imion (*Dorotka, Gabi, Kubus i Martynka, Julek*²⁷, *Beniaminek*²⁸; spieszczona świadczą o uczuciu, którym obdarza się dzieci), a także nazwy związane z: zabawą (*Malowany Konik, Figiel, Fiku Miku, A kuku*), zwierzętami i przedmiotami lubianymi przez dzieci (*Zyrafa, Motylek, Delfinki, Malinka, Muszelka, Jarzębinka*²⁹, *Perelka*) [por. Nobis 2014]. Słowem, ze wszystkim, co jest dzieciom bliskie i znajduje się w centrum ich zainteresowań. Pojawiły się także nazwy wprost odnoszące się do uczucia szczęścia (*Radość, Marzenie*) oraz liczne nazwy derywowane od słowa *bajka* (*Bajka, Bajeczka, Krakowska Bajeczka, Bajkowo, Bajkowa Kraina, Bajeczna Kraina, Bajkowe Królestwo, Bajlandia*).

Oprócz tego, że przedszkole powinno być miejscem przyjaznym i sprawiać, że dzieci będą w nim szczęśliwe, ma obowiązek wpływać na rozwój ich umiejętności i jak najlepiej przygotować do przyszłej edukacji i dorosłego życia³⁰. Nic więc dziwnego, że liczne nazwy przedszkoli realizują schemat asocjacyjny *przedszkole jest dobre, bo wychowuje mądre/twórcze dzieci*. Widoczny jest on w nazwach zawierających wszelkie określenia kojarzące się z nauką i sztuką, np.: *akademia* (*Akademia Dziecięcej Twórczości, Akademia Elfów, Akademia Jasia i Małgosi, Akademia Krasnala, Akademia Zielonego Misia, Tęczowa Akademia Przedszkolaka*), *edukacja* (*Centrum Wczesnej Edukacji*) i *twórczość* (*Wesoła Kraina Twórczości*). Użycie rzeczownika *akademia* w odniesieniu do przedszkola jest hiperbolą (często wykorzystuje się ją w reklamie), ponieważ w tradycyjnym rozumieniu jest to ‘placówka nauczania umożliwiająca zdobycie wyższego wykształcenia w określonej dziedzinie; instytucja skupiająca wybitnych uczonych lub artystów’ [SJPDun; WSJP; Kułakowska 2012: 310]. Nazwa może sugerować, że przedszkole wychowa artystę (*Kraina Małych Artystów, Male impresje*) lub naukowca (*Dr Omnibus*³¹) albo przynajmniej

27 Nazwa przedszkola to zdrobniała forma imienia *Juliusz* – placówka funkcjonuje przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Społecznego Towarzystwa Oświatowego im. Juliusza Słowackiego w Krakowie.

28 *Beniamin* to imię najmłodszego (i szczególnie ukochanego) z synów biblijnego Jakuba. *Beniaminkiem* określa się najmłodsze dziecko w rodzinie, osobę najmłodszą w danym środowisku i najbardziej lubianą [WSJP].

29 W wielu przedszkolach dzieci zbierają jarzębinę i robią z niej korale, stąd jest ona niemal nieodłącznym elementem dzieciństwa (podobnie zresztą jak kasztany).

30 Bywa, że w nazwie przedszkola zawarte są dwa schematy. Jednym z nich jest schemat oparty na skojarzeniach z wiedzą, edukacją, a drugim – element przywołujący szczęście i bezpieczeństwo, np. *Wesoła Kraina Twórczości* [por. Kułakowska 2012: 310].

31 *Omnibus* ‘pot. żart. człowiek mający dużo wiadomości z różnych dziedzin, zajmujący się wieloma rzeczami; specjalista od wszystkiego’ [NSJP; SJPSzym].

przygotuje przedszkolaka do podjęcia obowiązku szkolnego (*Abc, ABeeC, Samodzielny Maluch*), rozwinie jego pomysłowość (*Pomysłowy Przedszkolak*) oraz chęć odkrywania świata (*Mali Odkrywcy*).

Takie nazwy zdają się odzwierciedlać tendencję do jak najwcześniejszego zwracania uwagi na rozwój intelektualny dziecka i istnienia przeświadczenia o konieczności wykorzystania jego potencjału. Poglądy te uwidaczniają się także w stale rosnącej liczbie placówek oferujących kursy języków obcych dla małych dzieci lub w ogóle prowadzonych w językach innych niż polski (tzw. przedszkola językowe). Wiele z takich przedszkoli nosi nazwy obcego pochodzenia, np.: *Arcobaleno* (wł. tęcza), *Baby Garden*, *Bright Child*, *Clever Kids*, *Fair Play*³², *For Kids*, *Happy Kids*, *Rainbow*, *The Little Steps*. Oprócz informowania o językowym profilu przedszkola realizują one te same schematy asocjacyjne co nazwy w języku polskim (por. *Pomysłowy Przedszkolak* i *Bright Child*).

Na osobne omówienie zasługują trzy typy nazw krakowskich przedszkoli: nazwy związane z Krakowem, nazwy mówiące wprost o przedszkolu oraz nazwy odznaczające się wyjątkową kreatywnością. W zebranych materiale pojawiły się liczne nazwy związane z Krakowem (*Krakowskie Skrzaty*), jego legendami (*Lajkonik*, *Samorządowe Przedszkole 135 im. Księcia Kraka*, *Przyjaciele Wawelskiego Smoka*, *Smoczy Ogródek*, *Samorządowe Przedszkole nr 162 im Wawelskiego Smoka*), zabytkami (*Pod Wawelem*, *Podwawelskie Smyki*) i sławnymi mieszkańcami (*Samorządowe Przedszkole nr 1 im. Stanisława Wyspiańskiego*, *Samorządowe Przedszkole nr 10 im. Jana Pawła II*³³). Odnoszą się one do elementów rzeczywistości doskonale znanych dzieciom, a także do opowiadanych i czytanych im (nie tylko w przedszkolu, ale często również w domu) historii. Można powiedzieć, że nazwy tego typu uczestniczą w procesie budowania tożsamości regionalnej dzieci³⁴. Ciekawym przykładem jest *Zaczarowana Dorożka* nawiązująca do wiersza Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego o tym samym tytule i odtwarzającego nocną przejażdżkę po Krakowie. Przymiotnik *zaczarowana* przenosi myślami w krainę dziecięcej wyobraźni i baśni. Nazwa *Na Krakowską Nutę*³⁵ motywowana jest piosenką

32 Nazwa motywowana jest tu przede wszystkim przez sportowy profil przedszkola. Do jej utworzenia wykorzystano termin pochodzący ze świata sportu (*fair play* '1. uczciwa gra lub walka sportowa; 2. uczciwe postępowanie w stosunkach z ludźmi' [SJPSzym]).

33 Należy dodać, że Jan Paweł II jest patronem wielu przedszkoli i szkół w całej Polsce.

34 Takie elementy folkloru, jak strój krakowski czy tańce ludowe w dużej mierze kojarzą się dziś większości krakowian wyłącznie z przedszkolakami uczącymi się tańczyć krakowiaka lub sypiącymi kwiatki w procesji w uroczystość Bożego Ciała.

35 Należy zaznaczyć, że nazwa ta oparta jest na przysłówkowym frazemie zakładającym wymiennność członu charakteryzującego, często wskazującego na związek z regionem; por.:

krakowskiego zespołu Wawele; warto dodać, że jest ona także hymnem tego przedszkola. Patrocinium *Samorządowe Przedszkole nr 36 im. Żaczka Krakowskiego* odnosi się natomiast do tradycji akademickich miasta.

Kilka „nazw właściwych” zawiera rzeczownik *przedszkole* i przymiotnik określający je, przez co wprost mówi o tym, jakie ono jest: *Fajne Przedszkole*, *Kochane Przedszkole*, *Moje Przedszkole*, *Domowe Przedszkole* i *Misiowe Przedszkole*. Pojawiła się także nazwa jednowyrazowa – *Kolorowe*.

Kilka przykładów odznacza się szczególną kreatywnością i nietuzinkowością. Należą do nich m.in. trzy „nazwy właściwe” oparte na onomatopei: *Re-Re Kum-Kum*³⁶, *Tup-Tup* i *Tuptusiowo*, czy motywowana numerem przedszkola – *Wesołe ósemki* (*Samorządowe Przedszkole nr 88*). Zdarza się, że odnalezienie motywacji nazwy nie jest łatwe. Pomóc w tym może profil przedszkola (np. muzyczne – *Scherzo*; przyrodniczo-geograficzne – *Safari*), logo przedszkola (większość krakowskich przedszkoli ma logo, często stworzone na wzór herbu), czy też jego hymn (np. z hymnu przedszkola *Zielony Miś* dowiadujemy się, że jednym z głównych zadań placówki jest nauczanie dzieci dbania o środowisko – stąd kolor misia). Ciekawym przykładem jest *Niebieska Żabka*. Przez dodanie przymiotnika, który w odniesieniu do żaby jest rzadko używany (mimo że w przyrodzie występują żaby o tym kolorze skóry), zapewniono nazwie niepowtarzalność. Podobny efekt przyniesie użycie mało znanego określenia, np. *Nanulak*, który także odnosi się do królestwa zwierząt. Jest to nazwa krzyżówki niedźwiedzia polarnego i niedźwiedzia grizzly. Jak powszechnie wiadomo, dzieci bardzo lubią misie, które, z tego powodu, chętnie są wykorzystywane w procesie nazewnictwa przedszkoli. W odgadnięciu motywacji nazwy *Glukusie* pomoże informacja, że to przedszkole szczególną opieką otacza dzieci chorujące na cukrzycę – stąd nazwa deminutywna derywowana od słowa *glukoza* poprzez dodanie przyrostka *-usie*.

Na koniec należy wspomnieć, że istnieje wiele stron internetowych zawierających bazy przedszkoli i tym samym ułatwiających rodzicom wybór najlepszego. W większości pomagają one znaleźć przedszkole w sąsiedztwie (wystarczy wpisać swój adres). Można skorzystać również ze strony, która wyszukuje wszystkie placówki mijane w drodze z domu do pracy, dzięki czemu zaoszczędzimy czas (mampodrodze.pl). Na tym samym portalu możemy również przeczytać, czym należy się kierować przy wyborze przedszkola. Wymieniane są: godziny pracy przedszkola, kontakt z rodzicami, organiza-

„na krakowską nutę”, „na rzeszowską nutę”, [*Frazeo* 2016], „na ludową nutę”, „na góralską nutę” [NJKP].

36 Warto dodać, że motywacją nazwy przedszkola może być refren dziecięcej piosenki *Była sobie żabka mała...*

cja grup przedszkolnych, kadra przedszkolna, lokalizacja, oferta edukacyjna i jej ceny [por. *Czym się kierować...*]. Oczywiście brak tu nazwy przedszkola, ponieważ świadomie nie wpływa ona na wybór – może jedynie podświadomie wywoływać w nas określone emocje i tym samym budzić sympatię do danego obiektu. Z tego powodu wybór odpowiedniej nazwy dla prowadzonej placówki jest bardzo istotny. Na forach internetowych (np. obeznani.pl) można odnaleźć wątki dotyczące tego, jaka nazwa będzie dobra dla nowo otwartego przedszkola (pojawiają się nawet konkursy na taką nazwę). Z pomocą przychodzą inni użytkownicy portalu i proponują nazwy ze swoich miejscowości z myślą, że można je wykorzystać w innym mieście (m.in. w tym przejawia się ich powtarzalność). Przyglądając się nazwom krakowskich przedszkoli, należy zauważyć, że niektóre są do siebie bardzo podobne i w zasadzie różnią się wyłącznie pewną modyfikacją. Szukając nazwy dla swojego przedszkola, nie powinno się bowiem wykorzystać już istniejącej na danym terenie. Jest to związane nie tylko z ich prawnym zastrzeżeniem, ale również z tym, że utrudniałoby to identyfikację (wyjątki stanowią filie tego samego przedszkola, np. *Kropelka* i *Kropelka 2*). Zatem, by przedszkola nie były ze sobą mylone, twórcy ich nazw prześcigają się w pomysłowości lub wprowadzają choćby drobne zmiany do już istniejących [por.: *Aneks nazw właściwych...*].

Aneks nazw właściwych przedszkoli krakowskich

A kuku,	Bajka,	Dolina Tęczy,
Abc,	Bajkowa Kraina,	Domowe Przedszkole,
ABeeC,	Bajkowe Królestwo,	Dorotka,
Akademia Dziecięcej Twórczości,	Bajkowo,	DrOmnibus,
Akademia Elfów,	Bajlandia,	Dzieciaki i my,
Akademia Jasia i Małgosi,	Beniaminek,	Dziecięca Arka,
Akademia Krasnala,	Bocianie Gniazdo,	Fair Play,
Akademia Zielonego Misia,	Bright Child,	Fajne Przedszkole,
Arcobaleno,	Brykające Tygrysy,	Figiel,
Arka Noego,	Centrum Wczesnej Edukacji,	Fiku Miku,
Baby Garden,	Chatka Małolatka,	Filemonki,
Bajeczka,	Chatka Niedźwiadka,	For kids
Bajeczna Kraina,	Chatka Puchatka,	Gabi,
	Clever Kids,	Galaktyka Dzieci,
	Delfinki, Dębinka,	Glukusie,
		Guzikowo,

Gwiazdeczka,	Na Krakowską Nutę,	Słoneczko,
Happy Kids,	Na Piaskach,	Słoneczna Kraina Smoka
Iskierka,	Na Tęczowym Wzgórzu,	Wawelskiego,
Jarzębinka,	Nanulak,	Słoneczne Nutki,
Julek,	Nasze Skarby,	Słoneczne Wzgórze,
Kangurowe Przedszkole,	Niebieska Żabka,	Słonecznikowa Kraina,
Karmelkowy Zakątek,	Nutki,	Smerfy,
Kasztanowy Domek,	Odkrywcy Świata,	Smoczy Ogródek,
Kącik Świata,	Perełka,	Stacyjkowo,
Kochane Przedszkole,	Pępuś Świata,	Stokrotka,
Kolorowe,	Przedszkole Piotrusia	Stokrotki,
Kraina Małych Artystów,	Pana,	Tajemniczy Ogród,
Kraina Tęczy,	Pod Gwiazdkami,	Tęczowa Akademia
Kraina Uśmiechu,	Pod Kasztanami,	Przedszkolaka,
Krakowska Bajeczka,	Pod Lipami,	Tęczowa Dolina,
Krakowskie Skrzaty,	Pod Magnolią,	Tęczowa Kraina,
Krasnal,	Pod Modrzewiem,	The Little Steps,
Kropelka,	Pod Niebieskim	Troskliwe Misie,
Kropelka 2,	Motylem,	Tup-Tup,
Kubuś,	Pod Skrzydłami,	Tuptusiowo,
Kubuś i Martynka,	Pod Świerkami,	Tygrysiaki
Lajkonik,	Pod Wawelem,	Przedszkolaki,
Leśne Skrzaty,	Podwawelskie Smyki,	Wesoła Kraina
Maja i Guccio,	Pomysłowy	Twórczości,
Mali Odkrywcy,	Przedszkolak,	Wesoła Pomarańcza,
Mali Przyjaciele,	Promyczek,	Wesołe ósemki,
Malinka,	Przy Źródełku,	Wesołe Tygrysi,
Malowany Konik,	Przyjaciele Wawelskiego	Wesoły Zakątek,
Malutkowo,	Smoka,	Zaczarowana Dorożka,
Małe impresje,	Ptasie Radio,	Zaczarowana Planeta,
Mały Dworek,	Puchatkowo,	Zaczarowany Świat
Marchewkowe Pole,	Pyza i ja,	Dziecka,
Marzenie,	Radość,	Ziarenko,
Misiowe Przedszkole,	Rainbow,	Zielona Wyspa,
Moje Przedszkole,	Re-Re Kum-Kum,	Źródełko,
Motylek,	Safari,	Źródło,
Motyłkowa Kraina,	Samodzielny Maluch,	Żyrafa.
Motyłowo,	Scherzo,	
Muszelka,	Skrzaty,	

Bibliografia

- Bartmiński Jerzy, red. (1988), *Konotacja*, Wydawnictwo UMCS, Lublin.
- Czym się kierować przy wyborze przedszkola? (2016), <http://www.mampodrodze.pl/artykuly/czymsiekierowacprzywyborzeprzedszkola>, [dostęp: 9 marca 2016].
- Dunaj Bogusław, red. (2000), *Słownik współczesnego języka polskiego*, Wilga, Kraków. (Skrót: SJPDun)
- Dunaj Bogusław, red. (2005), *Nowy słownik języka polskiego*, Wilga, Warszawa. (Skrót: NSJP)
- Frazeo (2016), <http://frazeo.pl>, [dostęp: 19 kwietnia 2016].
- Gałkowski Artur (2011), *Chrematonimy w funkcji kulturowo-użytkowej. Onomastyczne studium porównawcze na materiale polskim, włoskim, francuskim*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Kowalik Krystyna (2010), *Strukturalne typy nazw własnych polskich współczesnych szkół wyższych*, w: *Symbolae grammaticae in honorem Boguslai Dunaj*, red. Józef Kaś, Renata Przybylska, Kazimierz Sikora, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 349–358.
- Kubicka Agnieszka (2013), *Konotacyjne właściwości nazw własnych w dyskursie handlowym na przykładzie nazw produktów regionalnych*, w: *Studenckie Zeszyty Językoznawcze*, z. 5, red. Kazimierz Sikora, AT Wydawnictwo, Kraków, s. 61–76.
- Kulakowska Małgorzata (2012), *Nazewnictwo przedszkoli w województwie podkarpackim*, w: *Jednotlivé a všeobecné v onomastike: 18. slovenská onomastická konferencia*, Prešov 12.–14. septembra 2011, red. Martin Ološtiak, Univerzita kninica Preovskej univerzity v Preove, Presov, s. 302–312.
- Narodowy Korpus Języka Polskiego (2016), <http://www.nkjp.uni.lodz.pl>, [dostęp: 19 kwietnia 2016]. (Skrót: NKJP)
- Nobis Iwona (2014), *Bąbelkowa Kraina i Puchatkowa Załoga, czyli nazwy prywatnych przedszkoli w aspekcie semantyczno-strukturalnym i ich funkcje kulturowo-użytkowe*, w: *Bogactwo współczesnej polszczyzny*, red. Sylwia Pręcerek-Kisielak, Piotr Żmigrodzki, Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego, Kraków, s. 457–455.
- Przybylska Renata (1992), *O współczesnych nazwach firm*, „Język Polski”, z. 2/3, s. 138–150.
- Przybylska Renata (1996), *Duch nowych czasów w nazwach firm na Podkarpaciu*, w: *Ziemia krośnieńska w kulturze polskiej*, red. Halina Kurek, Franciszek Teresz-kiewicz, Universitas, Kraków, s. 115–124.
- Przybylska Renata (2003), *Wstęp do nauki o języku polskim*, Wydawnictwo Literackie, Kraków.
- Przybylska Renata (2014), *Nowe tendencje w nazewnictwie osiedli mieszkaniowych w Polsce*, w: *Mikrotoponimia i makrotoponimia. Problematyka wstępna*, red. Artur Gałkowski, Renata Gliwa, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 227–233.

- Rutkowski Mariusz (2007), *Nazwy własne w strukturze metafory i metonimii. Proces deonimizacji*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn.
- Rutkowski Mariusz (2012), *Słownik metafor i konotacji nazw własnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn.
- Sujkowska-Sobisz Katarzyna (2012), *Kulturowe uwarunkowania nazw alkoholowych napojów mieszanych sprzed roku 1989 i po nim w perspektywie kognitywno-stylistycznej*, „Postscriptum Polonistyczne”, nr 1(9), s. 253–264.
- Szelewski Maciej (2004), *Pragmatyczna interpretacja ergonimów komercyjnych na przykładzie nazw szkół językowych*, „Onomastica”, s. 165–179.
- Szymczak Mieczysław, red. (1979), *Słownik języka polskiego*, PWN, Warszawa. (Skrót: SJPSzym)
- Żebrowska Barbara (2017), *Gazdowskie miysańce, czyli o regionalnych nazwach napojów alkoholowych*, [w druku].
- Żmigrodzki Piotr red. (2016), *Wielki słownik języka polskiego PAN*, <http://wsjp.pl>, [dostęp: 16 kwietnia 2016]. (Skrót: WSJP)

Barbara Żebrowska

In the land of childhood – preschool names in Cracow

Article attempts to describe modern names of preschools. Nowadays, preschools are becoming similar to companies. The main purpose of their names is to encourage parents (and to some extent also children) to choose specific facility. Initially, this trend was associated with mainly non-public, private preschool, now also public preschools. This involves the development of consumption, characteristic of modern civilization. Creativity in the choice of name supports the presence of competition, and therefore described tendency can be noticed in large cities, such as Cracow. Material required for the analysis, that includes 334 names, was provided by the Internet databases that help parents in choosing a specific facility (abcprzedszkola.pl, przedszkolak.pl, przed-szkolowo.pl), recruitment system for preschools FORMICO (krakow.formico.pl) and webpages of individual preschools.

KEYWORDS: chrematonyms; commercial discourse; preschool names.

mgr Barbara Żebrowska – doktorantka na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego; zainteresowania naukowe: dialektologia i etnolingwistyka, ludowa twórczość dla dzieci, zwłaszcza wzorce gatunkowe ginącej literatury ustnej polskiej wsi.